

המצוקה הכספית הנופלת בחלקם של אלפי אנשים החיים על משכורת זעומה ומתאחרת - הולידה בישראל עסק פורח של בתי-משכון, אליהם באים הנוזקים כשבידם שעון-זהב ישן, צמיד או פרווה בבקשת הלוואה לזמן קצר, וברבית גבוהה. על חווייתו של הממשכן הבאעם המזכרת האהובה לזכות בלירות מעטות הנחוצות! ליד מספר כתב העולם הזה שביקר בשעה בתי-משכון וניסה להשיג הלוואה.

הלכתי למשכון את תרנגולי הזהב

מאת משה אלוני

בל רק 75% — 25% מערך סחורתם ובלבד להיפטר ממנה במהירות ובקלות. דבר זה ידוע למעביטים והם חוששים להסתכן בחקירות ובמשפטים. לכן הם דורשים מלקוחותיהם להביא הוכחה ברורה אודות בעלותם החוקית על החפץ המבוא.

★ ★ ★

קל מהר - ויקר

ידעתי למעביט, שאין לו יסוד להטיל ספק בבעלותי על התרנגול. הוא הוכח ארצה, כך סיפרתי, עלידי סבי זיל, לאחר שחזר מביקור בסין. "זה יכול להי שבר", מלמל האיש בדאגה כעונו ברוק את התרנגול. הוא לקח מחט דקה וארוכה ותחב אותה אל תוך החרר שבתחתית התרנגול, כשהוא מאיר את החלל בפנס זעיר. הסתכלתי בדאגה והוהרתי אותו שלא לגרום נזק לתרנגול היקר לי, ודרשתי עבדו סכום הגון. סניו הביעו זילול מוחלט.

ברגע זה שמעתי "קליק" מאחורי. היה זה הצלם שאתו נדברתי מראש. לפי התוכנית, היה עליו להיכנס דקות אחדות אחרי, כאילו אין לו כל קשר אתי. בעל בית המשכון הסתכל במצלמה בהתעניינות גוברת. "הנה", אמר, "בעבורה אני מוכן לתת בו במקום 150 ל"י ברבית של 5% לחודש". המצלמה היתה כנראה שווה הרבה יותר, משום שאחוז הרבית המקובל בבתי-העבוס מגיע ל-7% לחודש, כולל כל ההוצאות. זהו אחוז רבית גבוה בהרבה מאחוז הרבית הרשמי שמותר לבנקים לגבותו. לעומת 9% רבית לשנה של הבנקים, נוטלים בבתי-העבוס 84% רבית, כמעט כגודל ההלוואה עצמה. בכל זאת, רבים לקוחותיהם של בתי העבוס, משום שקבלת הלוואה שם היא תהליך מהיר ואיננו קשור בסיבוכים טור-מאליים.

הנהג משה לחיף, שאתו נפגשתי באחד מבתי-המשכון, סיפר לי למשל סיפור כזה: הוא עובד בסוכנות היהודית, מוביל משאות ליישובי עולים בנגב. לפעמים משהג גיבורות הסוכנות את השכר המגיע לו לחודש, חודשיים ויותר. מה עליו לעשות? אם יבקש הלוואה בבנק, יהיה עליו למצוא ערבים שיתקבלו על דעת הבנק, יהיה עליו להוכיח, בגלל הגבלות האשראי, שבקשתו חיונית, ורק לאחר כל אלה ידון הבנק אם לאשר את ההלוואה. בינתיים, יכול להיות שלא יהיה בה כבר כל צורך.

משום כך הוא מעדיף את הדרך השנייה, הביא לבית המשכון שני שעונים — שלו ושל אשתו — על מנת לקבל הלוואה של 100 ל"י. לא איכפת לו להחזיר כעבור חודש 107 ל"י, ובלבד שיהיה לאשתו בינתיים כסף לצאת לשוק.

★ ★ ★

את מנצלת אותו?

לאחר שבצעד בית המשכון סירב לקבל את תרנגולי, נשארונו שוב אני והוא מבלי שהצלחנו להשיג פרוטה. החלטתי להמשיך

ורת. כי קבלת הלוואה בבית-המשכון איננה כרוכה בתעודות מיוחדות ואינה יכולה להוביל, במקרה חקירה, למשאר החודש הגנוב. משום כך מוכנים הגנבים לקי

כמו רבים אחרים בישראל, גם אני נמנה על האנשים שמשכורתם מגיעה לקצה ב-20 או ב-25 לכל חודש. מה עושים? יש כאלה, שלוקחים מיפרעות על חשבון המשכורת במקום העבודה. אחרים לחים סכומים קטנים אצל ידידים ומחוזרים אותם עם קבלת המשכורת הבאה. אחרים מצמצמים באופן אכזרי את ההוצאות עד מעטפת השכר הקרובה. יש גם כאלה הפונים לבתי-משכון, כשבידיהם שעון, לבוש או תכשיט, על מנת לקבל הלוואה קטנה לזמן קצר. הפעם החלטתי ללכת בדרכי הסוג האחרון. הייתי זקוק, קודם כל, לחפץ ראוי לשמו שאותו אמשכון. את החפץ מצאתי בחנות עתיקות, בצורת תרנגול חרסינה מצוייר בשלל צבעי הקשה, תוצרת סינית אמיתית. במיוחד מצא חן בעיני זנבו המודי, הב, שקוויחו כי ירהיב את עיני המשכור נאים. עם חפץ זה, שמחירו היה 27 ל"י, יצאתי לסיור בבתי-העבוס.

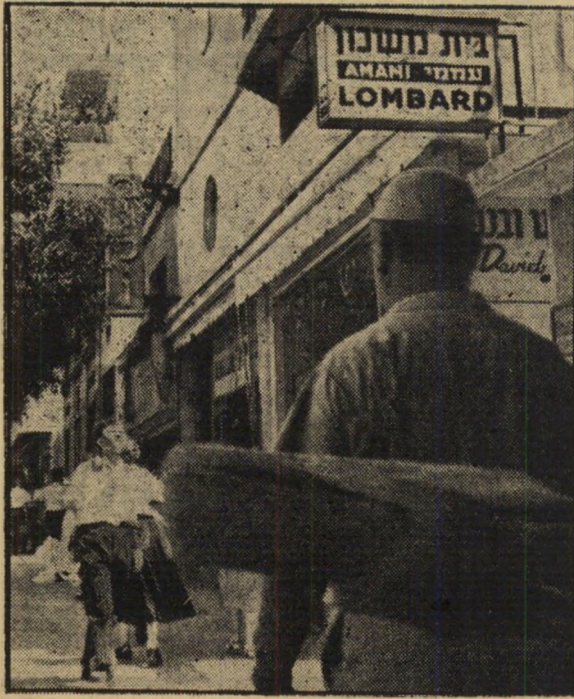
★ ★ ★

סחורה בלתי גנובה

תחנה הראשונה בדרכי היתה מי סמנת בשלש גדול ברחוב אלנבי: בית משכון עמתי. המשרד בקומה הראשונה היה, להפתעתי, כמעט ריק. כנראה שאת החפצים עצמם החזיק המשכונאי במחסן, ורק קופה קטנה, אך כבדה, שימשה להחזקת חפצי הערך היקרים ביותר.

האיש הנמוך והממושקף, שעמד מאחורי דלפק, ראה כנראה שאני טירון בעסק, הוא חיך אלי באדיבות ואמר: "גו, בחור, פתח את החבילה ונראה מה הבאת לי."

תרנגולי לא עשה את הרושם המקוה. הוא נטלו כידוי, מישהו אותו, ושאל מהיכן הגיע לידי. היתה זאת שאלה טיפוסית

רחב-הלב. בעל התרנגולות (ראה תמונה משמאל) היה מוכן לתת 15 ל"י, בתקווה לאחד את המשפחה, למכרה במשותף.

הכתובת הראשונה. כסירון, חיפשתי את בתי-המשכון לפי השלטים ברחובות. בראשון הציעו לי לקנות את התרנגול ב-5 ל"י.

ת
א
בו
לו
אר
מ
שי
בה
בי
שי
רצ
וא
נה
וא
בק
וא
לי
או
ב
ג
מ
מ
ש
ית
די
סוף
שני
ג
תרנ
כעב
בחור
רים
כמו
א
לחל
מכי
לצל
שהנ
ל
לשו
ה
לקבי
הירר
ל